

16.11.2024 26. helluntain jälkeisen viikon lauantai

Päivän epistola

”Pyhät kirjoitukset tiesivät jo edeltäpäin, että Jumala tekee vanhurskaaksi kansat, kun ne uskovat. Jumala näet ilmoitti edeltäpäin Abrahamille hyvän sanoman: sinun kanssasi saavat kaikki kansat siunauksen. Näin ne, joilla on usko, saavat siunauksen yhdessä Abrahamin kanssa, joka uskoi. Ne taas, jotka luottavat lain noudattamiseen, ovat kirouksen alaisia. Onhan kirjoitettu: ”Kirottu on jokainen, joka ei tee kaikkea, mitä lain kirja käskee.” On selvää, ettei kukaan tule Jumalan silmissä vanhurskaaksi lakia noudattamalla, sillä ”uskosta vanhurskas saa elää.” Mutta laki ei rakenna mitään uskon varaan, vaan ”Joka tekee mitä laki vaatii, saa siitä elämän.” (Gal. 3: 8 – 12)

”Pyhät kirjoitukset tiesivät jo edeltäpäin” on esitetty juutalaisen ajattelun mukaisesti ”persoonaksi tulleet kirjoituksena”. Näin esitetään sen jumalallinen alkuperä. Tässä Paavali vihjaa, että jopa vanha vanhurskaus uskon kautta oli osa jumalallista pelastussuunnitelmaa kaikkien ihmisten pelastamiseksi. Hänen juutalaisille ja pakanoille julistamansa evankeliumi oli ensin julistettu patriakka Abrahamille.

”Sinun kanssasi saavat kaikki kansat siunauksen” (vrt. 1. Moos 12: 3; 18: 18). Se näkyi monina jälkeläisinä ja Kanaanin maan hallintana. Juutalaisten mukaan pakanat voisivat pelastua, jos he palvelevat Jahvea ja ympärileikkauttavat itsensä, siis kääntyvät juutalaisiksi. Paavali ymmärsi tämän kohdan sillä tavoin, että kirjoitukset näkevät siinä edeltäkäsintä kristityt, jotka uskomalla Jeesukseen Kristukseen ovat Abrahamin jälkeläisiä ja osallisia luvatuista siunauksista.

Abraham sai siunauksen jo ennen lakia. Tämä tapahtui hänen uskonsa vuoksi. Näin Kirkko voi todeta, että usko tuo siunauksen (vanhurskauden), ei laki.

”Abrahamin kanssa, joka uskoi” voitaisiin kääntää myös ”uskova Abraham”. Se on Abrahamin lisänimi, joka ilmaisee hänen uskollisuutensa (1. Makk. 2: 52; 2. Makk. 1: 2; Sir. 44: 20). Paavalin idea on, että ne, jotka uskovat kuten Abraham ovat hänen jälkeläisiään ja jakavat hänelle luvattua siunauksen.

”Jotka luottavat lain noudattamiseen” vastaa ilmauksena Paavalin aikaisemmin kirjoittamaa tekstiä ”joilla on usko” (Gal. 3: 7). Mutta lakiin luottavat ”ovat kirouksen alaisia” (5. Moos. 27: 26). Paavalin mukaan laki ei kyennyt siirtämään Abrahamille luvattua siunausta, sillä ”kirottu on jokainen,

joka ei tee kaikkea, mitä lain kirja käskee.” Lain noudattaminen, jotta se vaikuttaisi positiivisesti ja toisi ihmisen lähemmäksi Jumalaa, edellytti lain täydellistä noudattamista. Jos siinä epäonnistui, niin oli kirouksen alainen. Tämän lain täydellinen noudattaminen oli ihmisille mahdotonta.

Osoitettuaan, että Vanha testamentti kiroaa sen, joka ei koko lakia täytä, Paavali seuraavaksi osoittaa, että myös Vanha testamentti sisältää ajatuksen todellisesta elämästä uskon kautta. ”Uskosta vanhurskas saa elää” on lainaus profeetta Habakukilta (Habak. 2: 4). Tässä Paavali ymmärtää sanan usko kristilliseksi uskoksi.

Paavalin mukaan laissa ei ole mitään uskon varassa: ”Joka tekee mitä laki vaatii, saa siitä elämän” on lainaus Mooseksen kirjoista (3. Moos. 18: 5). Vaikka kolmas Mooseksen kirja kertoo, että lain noudattaja pelastuu ja Paavali Roomalaiskirjeessä näyttää hyväksyvän lain (Room. 2: 13), niin hänen huomionsa on kohdassa ”tekee, mitä laki vaatii”. Siis tekemällä joitain tiettyjä asioita tulee pelastus. Näillä teoilla ei ole mitään tekemistä uskon kanssa. Pakanakristityjen, jotka uskovat Kristukseen Herrana, ei tarvitse turvautua tällaisiin yksityiskohtaisiin tekoihin edetessään kohti pelastusta.

Päivän evankeliumi

”Kun he tekivät taivalta, muuan mies sanoi Jeesukselle: ”Minä seuraan sinua, minne ikinä menetkin.” Jeesus sanoi hänelle: ”Ketuilla on luolansa ja linnuilla pesänsä, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaisi.” Eräälle toiselle Jeesus sanoi: ”Seuraa minua!” Tämä vastasi: ”Herra, anna minun ensin käydä hautaamassa isäni.” Mutta Jeesus sanoi hänelle: ”Anna kuolleiden haudata kuolleensa. Lähde sinä julistamaan Jumalan valtakuntaa.” Vielä eräs toinen sanoi: ”Herra, minä seuraan sinua, mutta anna minun ensin käydä hyvästelemässä kotiväkeni.” Jeesus vastasi hänelle: ”Joka tarttuu auran ja katsoo taakseen, ei ole sopiva Jumalan valtakuntaan.” (Luuk. 9: 57 – 62)

”Kun he tekivät taivalta” kuvaa opetuslapsena olemista noudattaen Jeesuksen antamaa tietä. Sananlaskuissa tavallisesti esitetään jokin asia, joka on tarpeellinen, lyhyessä ja mieleenjäävässä muodossa. Nyt meillä on kolme liioittelevaa sananlaskun omaista lausetta, joissa kuulija isketään liikkeelle paikalleen pysähtyneestä tai vakiintuneesta tilanteesta. Heille annetaan uusi näkökulma. Opetuslapsina heillä on vastuu Jeesuksen julistamasta Jumalan valtakunnasta. Niiden sanatarkka selittäminen riisuu niistä voiman pois.

Ensimmäisessä liioittelu korostaa Jeesuksen, Jumalan Pojan, nöyryyttä.

Toinen sananlasku on aiheuttanut paljon kiistaa, kun asiaa on lähestytty maallisen ajattelun kautta. Jumalan valtakunta pitäisi olla se näkökanta, mistä käsin tätä tekstiä tulisi ymmärtää. Yleensä tämä sananlasku tulkitaan niin, että hengellisesti kuolleiden tulisi haudata ruumiillisesti kuolleet.

Kolmannessa todetaan, että auraan tarttuva ei voi katsoa taakseen. Kyseessä on auraaminen vanhanaikaisella menetelmällä. Auraajan toinen käsi ohjasi auraa ja toinen ohjasi härkää. Kaikki huomio piti keskittää näihin kahteen asiaan. Sivuille vilkuilu tai katsominen taaksepäin vahingoitti kyntötyötä. Sananlaskun tarkoitus oli kyseenalaistaa ihmisten ajatusta siitä, kuka pääsee taivasten valtakuntaan.

Vanhan kirkon aikana näitä sananlaskuja tulkittiin osittain toisin. Ensimmäisen kohdalla nähtiin Jeesuksen seuraajaksi pyrkivän haluavan päästä Jeesuksen opetuslapsiksi rahan takia. Jeesuksen seuraajajoukko oli suuri ja mies ajatteli voivansa hyötyä tästä joukosta taloudellisesti. Tällöin Jeesuksen toteamus, että ”Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaisi” osoittaisi, että nyt kyse ei ole rahan tekemisestä. Toinen sananlasku selitetään niin, että kyseisen opetuslapsen isällä ei ollut uskoa. ”Anna kuolleiden haudata kuolleensa” tarkoittaa, että ne, jotka eivät usko, hautaavat niitä, jotka eivät usko. Kolmannessa tapauksessa piti tehdä päätös. Sen tekemisen jälkeen ei palattu menneisyyteen, sillä se menneisyys voisi estää evankeliumin levittämisen.